

**Y KUŞAĞI PERSPEKTİFİNDEN MUHASEBE MESLEĞİ: İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER
FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK BİR ARAŐTIRMA¹****Doç. Dr. Halil Emre AKBAŐ*** **Doç. Dr. Serdar BOZKURT*** **Dr. Öğr. Üyesi Ayőe DEMİRHAN*** **Kübra YAZICI*** **ÖZET**

Muhasebe mesleğinin yalnızca kayıt tutmaktan ibaret olmadığının anlaşılması ile muhasebenin önemi gittikçe artmıştır. Günümüzde muhasebe çıktıları işletme sahiplerinin, yöneticilerinin ve paydaşların kararlarını etkileyen en önemli unsurlardan biridir. Bu alanda çalışanların genellikle İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi mezunu olduğu düşünöldüğünde öğrenimine devam etmekte olan Y kuşağındaki lisans öğrencilerinin gelecekte bu meslekte yer almaları muhtemeldir. Bu bağlamda çalışmanın temel amacı, Y kuşağında yer alan lisans öğrencilerinin muhasebe mesleğine yönelik algılarının incelenmesidir. Ayrıca öğrencilerin demografik özelliklerine göre muhasebe mesleği algılarının farklı olup olmadığının incelenmesi de araştırmanın alt amacını oluşturmaktadır. Bu doğrultuda, bir devlet üniversitesinde İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde okuyan ve Y kuşağında yer alan 125 öğrenci ile anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda; öğrencilerin muhasebe mesleği algısının cinsiyete göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Ancak muhasebe meslek algısının öğrencilerin bölümüne, buldukları sınıfa ve muhasebe alanında çalışma durumuna göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Mesleği, Y Kuşağı, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencileri, Semantik Farklılık Ölçeği

Jel Kodları: M40, M10, M41

¹ Bu çalışma, International Conference on Empirical Economics and Social Sciences, 27-28 Haziran 2018, Bandırma konferansında sunulan bildirinin genişletilmiş şeklidir.

* Yıldız Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, İstanbul/Türkiye e-mail: akbase@gmail.com

* Yıldız Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, İstanbul/Türkiye e-mail: serdarbozkurt34@gmail.com

* Yıldız Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, İstanbul/Türkiye e-mail: aysedemirhan74@gmail.com

* Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul/Türkiye e-mail: kubrayazici21@gmail.com

THE ACCOUNTING PROFESSION FROM THE PERSPECTIVE OF Y GENERATION: A RESEARCH ON STUDENTS OF FACULTY OF ECONOMICS AND ADMINISTRATIVE SCIENCES

ABSTRACT

With the understanding that the accounting profession is not just about keeping records, the importance of accounting has been increasing. Today, accounting output is one of the most significant factors affecting the decisions of business owners, managers, and stakeholders. It is possible that undergraduate students in Y generation who are still studying when they are thought to have graduated from the Faculty of Economics and Administrative Sciences are likely to take part in this profession group in the future. The main objective of studying in this context is to examine the accounting profession perceptions of undergraduate students on the Y generation. In addition, investigating whether the perceptions of accounting profession differ according to the demographic characteristics of the students constitute the sub-purpose of the research. In this direction, a questionnaire study was conducted with 125 students studying at the Faculty of Economics and Administrative Sciences of a state university. As a result of the research; it has been determined that the perception of the accounting profession of the students varies according to gender. However, it has been determined that the perception of the accounting profession does not differ according to the students' department, class and working status in accounting area.

Key Words: *Accounting Profession, Y Generation, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Semantic Differential Scale*

Jel Codes: *M40, M10, M41.*

GİRİŞ

Muhasebe mesleği, şeffaflık ve hesap verebilirliği sağlayabilmesi açısından, ilgili düzenlemeler doğrultusunda (kanun, yönetmelik vb.) sürekli kendini yenileyen bir meslektir. Muhasebenin bu şekilde aktif bir meslek olması alanda çalışacak nitelikli eğitime sahip insan sermayesinin varlığını gerektirmektedir. Bu doğrultuda muhasebe eğitiminin de önemi gittikçe artmaktadır. Muhasebe eğitimi; finansal verilerin toplanması, işlenmesi, kaydedilmesi, rapor haline getirilmesi, yöneticilerin ve paydaşların en doğru kararı almalarını sağlayacak şekilde ilgililere sunulması konusunda bireylerin yönlendirilmesi olarak ifade edilebilir.

2018 yılı verilerine göre, Türkiye genelinde Serbest Muhasebeci ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavir olarak görev yapan 105.321 muhasebe çalışanı bulunmaktadır (Türmob, 2018). Bu alanda çalışanların büyük bir çoğunluğunun İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi mezunlarının olduğu düşünülmektedir. Özellikle muhasebe alanında yaşanan olumsuz olaylar (Enron ve Andersen muhasebe skandalları vb.) nedeniyle muhasebe mesleğinde yer almış veya yer alması muhtemel birçok birey

muhasebe mesleğini sıkıcı, etik olmayan ve sıradan bir alan olarak görmektedir. Çalışmada bu bağlamda, bir devlet üniversitesinin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde şu an öğrenimine devam eden Y kuşağı lisans öğrencilerinin muhasebe mesleğine yönelik algısı araştırılmıştır.

Bu amaçla, çalışmada ilk olarak muhasebe mesleği algısı ve Y kuşağı kavramları açıklanmıştır. Gerçekleştirilen literatür taraması sonucunda değişkenler arasındaki ilişkiyi inceleyebilmek için hipotezler kurulmuştur. Akabinde araştırma bulgu ve yorumları ile sonuç ve önerilerine yer verilmiştir.

2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Muhasebe Mesleği Algısı Kavramı

İşletme sahiplerinin, yöneticilerinin ve paydaşların muhasebecilerden çeşitli beklentileri bulunmaktadır. Bu beklentilerin başında; muhasebecilerin sorumlu oldukları işletmelerin mali kayıtlarını dürüst bir biçimde tutmaları ve sosyal sorumluluk kavramının gereği olarak toplumun çıkarları doğrultusunda hareket etmeleri gelmektedir (Şenol, 2014:104). Fakat yöneticiler veya muhasebe alanında çalışanlar işletmelerin hisse değerini ve gelirlerini olduğundan fazla; giderlerini ise olduğundan az göstererek iş yaşamında muhasebe skandallarının yaşanmasına neden olabilirler (Yardımcıoğlu ve Ada, 2013: 44). Enron ve Arthur Andersen ile başlayan bu skandallar WorldCom, Tyco, Kmart ve Adelphia gibi işletmelerde de yaşanan muhasebe usulsüzlükleri ile devam etmiştir (Tiscini ve Donato, 2006:1). Bu durum, muhasebe mesleği ile ilgili alanlarda öğrenim görenlerin algılarını etkileyebilmektedir.

Muhasebe meslek algısı altı temel boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar; etik, profesyonellik, liderlik, hayatilik, görünürlük ve açıklıktır. Bu boyutları kısaca açıklamak gerekirse; etik boyut; dürüstlük, adil davranma ve tarafsız olma gibi kavramları içermektedir. Profesyonellik boyutu içerisinde güçlülük, derinlik, dikkat gibi özellikler yer almaktadır. Liderlik boyutu; profesyonel olmayı, yetkinlik ve beceri sahipliğini gerektirmektedir. Hayatilik; hızı ve keskin düşüncüsü; görünürlük ise samimiyet, yaratıcılık gibi özellikler ile değerlendirilmektedir. Muhasebe meslek algısının son boyutu olan açıklık ise; saldırganlık ve karmaşıklıkta kapsamaktadır (Hammami ve Hossain, 2010: 54).

Literatürde muhasebe mesleğinin sıkıcı, kurallara bağlı ve yaratıcılıktan uzak olduğuna yönelik basmakalıp yargıların bulunduğunu gösteren pek çok çalışma bulunmaktadır. Toplum tarafından muhasebe mesleğine ithaf edilen bu özellikler gelecekte bu meslekte yer alabilecek yetenekli adayların da muhasebe mesleğine karşı olumsuz tutumlar geliştirmelerine ve meslekten uzaklaşmalarına neden olabilmektedir (Clement, Jones, Scarlata, ve Stone, 2012: 375; Bryne ve Willis, 2005: 368). Ülkemizde gerçekleştirilen bir çalışmada, öğrencilerin yaklaşık %88'inin muhasebe alanına ilgi duyduğu ortaya konmuştur. Fakat bununla birlikte yine aynı çalışmada, muhasebe alanında iş ve/veya staj tecrübesine sahip olan öğrencilerin oranının %18,6; mezun olduktan sonra bu alanda çalışmak isteyenlerin oranının ise %36 olduğu tespit edilmiştir (Karakaya–Demirkutlu, 2014: 164- 165). Bu sonuç, öğrencilerin

muhasebe alanına ilgi duymasına rağmen toplum tarafından geliştirilen olumsuz yargıların öğrencileri muhasebe mesleğinden uzaklaştırdığını düşündürmektedir.

2.2. Y Kuşağı Kavramı

Türk Dil Kurumu'nun güncel sözlüğünde kuşak sözcüğü “yaklaşık yirmi beş, otuz yıllık yaş kümelerini oluşturan bireyler öbeği” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2018). Yani kuşak kavramı, belirli zaman aralığında doğan ve aynı sosyal, ekonomik, politik koşullar altında ortak yaşamışlıklara sahip insan topluluğu olarak ifade edilebilir.

Her ne kadar bireyler tarihsel perspektif ile kuşaklara ayrılabilir de tarihleri kesin çizgilerle birbirinden ayırmak mümkün olmadığı için kuşaklara atfedilen zaman aralıkları çalışmalarda farklılık göstermektedir. Bununla birlikte kuşak kavramı; 1925 ve 1945 yılları arasında doğan Gelenekselciler (Traditionalists), 1946 ile 1964 arasında doğan Bebek Patlaması (Baby Boomers), 1965-1979 yılları arasında doğan bireylerin oluşturduğu X Kuşağı, 1980 ve 2001 yılları arasında doğan Y Kuşağı ve 2000-2020 yılları arasında doğan veya doğacak Z Kuşağı şeklinde sınıflandırılabilir (Adıgüzel, Batur ve Ekşili, 2014: 170-174).

Türkiyedeki nüfusun 2017 Aralık sonu itibarıyla 80.810.525'tir. BU sayının 25.545.672'si 20-38 yaş arasındadır. Bu oranda yaklaşık %32'sine denk gelmektedir (www.tuik.gov.tr, 01.07.2018). İşgücünün %32'sini oluşturan Y kuşağının işgücüne katılımının zamanla daha da artarak gelecekteki çalışanların ve yöneticilerin Y kuşağından olacağı göz önünde bulundurulduğunda, Y kuşağında yer alanlar artan bir öneme sahip olmaktadır.

1980-2001 yılları arasında dünyaya gelmiş olan Y kuşağı milenyum kuşağı (Millennials), dijital kuşak (Digital Generation), gelecek kuşak (Generation Next), eko patlaması (Echo Boomers), bir sonraki (Echo Boomers) olarak da adlandırılmaktadır (Lower, 2008). Bu kuşağın özelliklerine değinmek gerekirse; kuşağı bireyleri esnek, işbirlikçi, ekip odaklı ve yenilikçidir. Öğrenmeye ve kendini geliştirmeye açık olan Y kuşağı üyeleri aynı anda birden fazla iş ile uğraşabilirler (Puybaraud, 2010). Y kuşağındaki bireylerin iş hayatlarına bakıldığında bu kişiler için yalnızca maddi unsurların ön planda olmadığı görülmektedir. Y kuşağında yer alan bireyler işveren markasına sahip, kurum içerisinde kendilerini değerli hissedebilecekleri, daha fazla para kazanmaktansa topluma da fayda sağlayabilecekleri işlerde çalışmayı tercih etmektedirler (Yüksekbilgili, 2013: 347). Bu kuşaktaki bireyler, hayatlarının her anında teknoloji ile iç içe oldukları için teknoloji onların hayatının önemli bir unsurunu oluşturmaktadır (Skiba, 2005: 370).

2.3. Araştırma Hipotezlerinin Geliştirilmesi

Literatürde öğrencilerin muhasebe mesleği algısının demografik değişkenlere göre incelendiği görülmektedir. Çünkü öğrencilerin muhasebe mesleğine ilişkin algıları cinsiyet, öğrenim görülen bölüm ve sınıf ile muhasebe alanında bir işte çalışıp çalışmama gibi pek çok değişkenden etkilenebilmektedir.

Çalışmalarda cinsiyet değişkeni ile muhasebe mesleği algısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu birçok araştırma ile desteklenmiştir. Hammami ve Hossain'a (2010: 55) göre, kız öğrencilerin muhasebe mesleği algısı erkek öğrencilere kıyasla daha olumludur. Ayrıca, kız öğrencilerin muhasebe mesleğinin etik, liderlik ve görünürlük boyutunu daha ön planda tuttuğu yine aynı çalışmada görülmektedir. Bryne ve Willis (2005: 374), İrlanda'daki öğrencilerin muhasebe mesleği algısını inceledikleri çalışma sonucunda, muhasebe dersi alan erkek öğrencilerin muhasebe mesleğini sıkıcı gördüklerini bununla birlikte, muhasebe dersi alan kız öğrencilerin muhasebe mesleğini sıkıcı olarak tanımlamadığını ortaya koymuşlardır. Alkan (2015:119), muhasebe programında öğrenim gören kız öğrencilerin etik algılarının erkeklerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca, muhasebe meslek mensubu kız adayların muhasebe mesleği konusundaki etik algılarının erkeklerden daha yüksek olduğu da farklı çalışmalar tarafından da desteklenmiştir (Güney, 2018: 305; Erol-Fidan ve Subaşı, 2014: 124). Literatürdeki araştırmalarda birbirinden farklı sonuçların ortaya konulduğu görülmektedir. Ancak mevcut durum, öğrencilere yönelik yeni bir örneklem üzerinde tekrar test edilmek istenmiştir. Bu doğrultuda oluşturulan hipotez aşağıdaki gibidir:

H_{1a}: Muhasebe meslek algısı, cinsiyete göre farklılık göstermektedir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm muhasebe mesleği algısını etkileyebilecek değişkenlerden biridir. Hammami ve Hossain (2010: 55) Katar'daki muhasebe, finans, yönetim ve yönetim bilgi sistemi bölümlerinde öğrenimine devam etmekte olan öğrencilerin muhasebe algılarını inceledikleri çalışma sonucunda; muhasebe meslek algısının görünürlük boyutuna ilişkin algının öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme göre farklılaşmadığını ortaya koymuşlardır. Bu doğrultuda oluşturulan hipotez aşağıdaki gibidir:

H_{1b}: Muhasebe meslek algısı, öğrencilerin bölümüne göre farklılık göstermektedir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf öğrencilerin muhasebe algısını etkileyebilecek bir diğer değişkendir. Muhasebe bölümünde öğrenim gören öğrencilerin muhasebe mesleğindeki etik dışı davranışları algılamaları ile ilgili gerçekleştirilen çalışma sonucunda; öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflar ile müşteri ilişkilerinde, meslektaş ilişkilerinde ve görev ile ilgili sorumluluklarda meydana gelen etik dışı uygulamalar arasında farklılığa rastlanmamıştır (Kurnaz ve Gümüş, 2010:170). Muhasebe meslek mensubu adayların da mesleki etik algılarının öğrenim gördükleri sınıfa göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir (Güney, 2018: 311-312). Alkan'ın (2015: 121) gerçekleştirdiği araştırma sonucunda ise muhasebe programında öğrenim gören önlisans öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıfa göre etik algılarının farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda oluşturulan hipotez aşağıdaki gibidir:

H_{1c}: Muhasebe meslek algısı, öğrencilerin bulunduğu sınıfa göre farklılık göstermektedir.

Ayrıca öğrencilerin muhasebe algısı, öğrencilerin muhasebe alanında herhangi bir iş ve/veya staj tecrübesine sahip olup olmamalarına göre de farklılık gösterebilir. Bu doğrultuda öğrencilerin muhasebe

etiği algıları ile ilgili gerçekleştirilen çalışma sonucunda, muhasebe alanında iş ve/veya staj tecrübesine sahip öğrencilerin şahit oldukları etik dışı olaylar veya muhasebe mesleği sahiplerinin olumsuz davranışlarından dolayı muhasebe mesleğini etik dışı olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır (Arslan, Gökoğlan ve Bulut,2018: 286). Güney (2018: 313) ise staj tecrübesine sahip olan ve olmayan muhasebe mesleği mensubu adayların mesleki etik algılarının farklılaşmadığını ortaya koymuştur. Bu doğrultuda oluşturulan hipotez aşağıdaki gibidir:

H_{1d}: Muhasebe meslek algısı, muhasebe alanında çalışma durumuna göre farklılık göstermektedir.

3. ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın temel amacı, bir devlet üniversitesinde İİBF’de okuyan ve Y kuşağında yer alan lisans öğrencilerinin muhasebe mesleğine yönelik algılarının incelenmesidir. Ayrıca lisans öğrencilerinin muhasebe mesleği algılarının, demografik değişkenlere göre farklılıklarının incelenmesi çalışmanın bir diğer amacını oluşturmaktadır.

Öğrencilerin muhasebe mesleği algılarına ilişkin Avrupa’nın gelişmiş ülkelerinde ve Amerika’da birçok araştırma gerçekleştirilmiş olmasına rağmen ülkemizde konu ile ilgili çok sayıda çalışma yapılmamış olması bakımından araştırma önem kazanmaktadır. Böylelikle İİBF öğrencilerinin muhasebe mesleği algıları belirlenebilecek ve öğrencilerin muhasebe mesleğini daha doğru algılamaları sağlanabilecektir. Ayrıca muhasebe mesleği algısına yönelik semantik farklılıklar ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasının ülkemizde ilk defa yapılacak olması çalışmanın literatüre katkısı dolayısıyla önemini arttırmaktadır. Son olarak, çalışma muhasebe ve örgütsel davranış alanlarını birleştirerek disiplinler arası bir nitelik taşıması bakımından da önem arz etmektedir.

3.2. Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın evrenini Türkiye’de muhasebe mesleğine ilişkin eğitimin verildiği İİBF, İşletme Fakülteleri, Siyasal Bilimler Fakülteleri, İktisat Fakülteleri, İktisadi ve Sosyal Bilimler Fakülteleri ve Ticari Bilimler Fakülteleri oluşturmaktadır. Çalışma, bir devlet üniversitesinde İİBF’de okuyan ve Y kuşağında yer alan 125 gönüllü öğrenci ile gerçekleştirilmiştir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anket formları katılımcılara hem fiziksel ortamdan hem de bilgisayar ortamında hazırlanan anket formları aracılığıyla ulaştırılmıştır. İki bölümden oluşan anket formunun ilk bölümünde, öğrencilerin muhasebe meslek algılarını ölçen ifadeler yer almaktadır. Bu bölümde Hammami ve Hossain (2010) tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. 30 farklı çiftin bulunduğu ölçek altı boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar; etik, profesyonellik, liderlik, hayatilik, görünürlük ve açıklıktır. Anket formunun ikinci bölümünde ise, öğrencilerin cinsiyet, öğrenim

gördükleri bölüm ve sınıf ile daha önce muhasebe alanında çalışıp çalışmadıklarını öğrenmek amacıyla demografik sorular sorulmuştur.

3.4. Veri Analizi

Muhasebe meslek algısı ölçeğindeki ifadelerin ölçülmesinde katılımcılar eğilimleri 7’li likert tipi ölçek ile değerlendirilmiştir. Buna göre; işaretlenen cevaplarda 1,2,3 olumlu yöndeki algıyı, 4 kararsız noktayı, 5,6,7 ise olumsuz yöndeki algıyı içermektedir. Araştırmada veriler, SPSS for Windows 18.0 paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Kolmogorov-Smirnov testi sonucunda verilerin normal dağılmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle çalışmada parametrik olmayan testler kullanılmıştır.

3.5. Bulgular ve Yorumlar

Öğrencilerin muhasebe mesleği algılarını incelemek amacıyla gerçekleştirilen araştırmaya ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

3.5.1. Araştırma Örneklemine İlişkin Bilgiler

Bir devlet üniversitesinde İİBF’de farklı bölümlerde öğrenimine devam etmekte olan öğrenciler gönüllülük esasına göre çalışmaya dahil edilmiştir (n=125). Araştırmaya katılan örneklemin sosyo-demografik özelliklerine ilişkin bilgiler şu şekildedir:

Katılımcıların 69’u (%55,0) kadın, 50’si (%40,0) erkektir. 6 kişi (%5,0) ise bu soruyu yanıtlamamıştır. Çalışmaya katılanların 11’i (%9) İktisat Bölümü’nde, 29’u (%23) İşletme Bölümü’nde, 85’i (%68) Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü’nde öğrenimine devam etmektedir. Araştırmaya katılanların öğrenim gördükleri sınıfa bakıldığında; öğrencilerin 14’ü (%11) birinci sınıf, 10’u (%8) ikinci sınıf, 46’sı (%37) üçüncü sınıf ve 55’i (%44) dördüncü sınıf öğrencisidir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 27’si (%21) daha önce muhasebe mesleği alanında bir işte çalışmışken 92’si (%74) bu alanda çalışmamıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin 6’sı (%5) bu soruyu cevapsız bırakmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Araştırma Katılımcılarının Demografik Özellikleri

	Değişkenler	Frekans	%
Cinsiyet	Kadın	69	55,0
	Erkek	50	40,0
	Yanıtlamayan	6	5,0
Bölüm	İktisat	11	9,0
	İşletme	29	23,0
	Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler	85	68,0
Sınıf	1. Sınıf	14	11,0
	2. Sınıf	10	8,0
	3. Sınıf	46	37,0
	4. Sınıf	55	44,0
	Evet	27	21,0

Muhasebe Alanında Çalışma Durumu	Hayır	92	74,0
	Yanıtlamayan	6	5,0

Muhasebe mesleği algısı ölçeğinin yapı geçerliliğini test edebilmek amacıyla faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analiz için hesaplanan Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri muhasebe mesleği algısı için .866 olarak elde edilmiştir. KMO değeri örneklem yeterliliğinin ölçütüdür. Barlett küresellik testi sonucu ise $p = .000 < .001$ olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlar, iyi olarak değerlendirilmektedir (Akgül ve Çevik, 2005: 428; Kalaycı, 2005: 322).

Muhasebe mesleği algısı ölçeğinin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla Varimax Rotasyonu kullanılmıştır. Özdeğeri 1 ve üzeri olan faktörler boyutların değerlendirilmesinde sınır değer olarak belirlenmiştir. Ayrıca faktör yük değerinin 0.45 ve üzerinde olması bir seçim kriteri olarak belirtilmektedir (Büyüköztürk, 2007:124-125). Sonuçta, muhasebe mesleği algısına ilişkin dört faktör belirlenmiştir. Bu faktörlerin toplam varyansı açıklama oranı %61,49'dur. Etik (faktör 1) değişkenliğinin 35,22'sini, profesyonel liderlik (faktör 2) %13,3'ünü, hayati görünürlük (faktör 3) %8,64' ünü, açıklık (faktör 4) ise %4,33'ünü açıklamaktadır (Tablo2). Profesyonellik ile liderlik ve hayatilik ile görünürlük bir araya gelerek boyut oluşturmuşlardır. Muhasebe mesleği algısı ölçeğinde 13, 19, 20, 21, 22 ve 29. sorular düşük faktör ağırlıklarından dolayı analizden çıkartılmıştır.

Tablo 2. Ölçeklere İlişkin Faktör Analizi Sonuçları

Muhasebe Mesleği Algısı Ölçeği Faktörleri	Özdeğer	Varyans %'si	Kümülatif %
Faktör 1: Etik	8,45	35,22	35,2
Faktör 2: Profesyonel Liderlik	3,19	13,3	48,52
Faktör 3: Hayati Görünürlük	2,07	8,64	57,16
Faktör 4: Açıklık	1,03	4,33	61,49

Verilerin güvenilirliği için Cronbach alfa güvenilirlik değerleri incelenmiştir ve muhasebe mesleği algısı için bu değer ,914 olarak elde edilmiştir (Tablo 3). 0,70 sınırının üzerinde olduğu için araştırmada kullanılan muhasebe mesleği algısı ölçeği “yüksek derecede güvenilir” olarak kabul edilmektedir (Kayış, 2005: 405, Sekaran, 2003: 311).

Tablo 3. Güvenilirlik Analizi Tablosu

	Cronbach Alfa Değeri	İfade sayısı
Muhasebe Mesleği Algısı	.914	24
Etik	, 892	9
Profesyonel Liderlik	, 853	7
Hayati Görünürlük	, 786	5

3.5.2. Tanımlayıcı İstatistik Analizler

Tanımlayıcı istatistik analizler incelendiğinde muhasebe meslek algısı ölçeği için $\bar{x}=3,62$ ($\sigma = 1,24$) olarak hesaplanmıştır. Muhasebe mesleği algısı ölçeği ile ilgili ortalamalar incelendiğinde araştırmaya katılanların “kararsız” şeklinde ifade edilen cevaba yakın yanıtlar verdikleri görülmektedir. Muhasebe mesleği algısının alt boyutlarına göre, etik için $\bar{x}=3,58$ ($\sigma =1,21$), profesyonel liderlik için $\bar{x}=2,97$ ($\sigma =1,13$), hayati görünürlük için $\bar{x}=3,95$ ($\sigma =1,37$) ve açıklık için $\bar{x}= 3,98$ ($\sigma =1,25$) olarak hesaplanmıştır. Bu oranlar, profesyonel liderlik boyutunun 7’li skalının güçlü yönünde olduğunu; etik, hayati görünürlük ve açıklık boyutlarına ise katılımcıların “kararsız” cevabına yakın yanıtlar verdiğini göstermektedir (Tablo 4).

Tablo 4. Ölçek ve Boyutlara İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Analizler

	\bar{x} =	σ
Muhasebe Mesleği Algısı	3,62	1,24
Etik	3,58	1,21
Profesyonel Liderlik	2,97	1,13
Hayati Görünürlük	3,95	1,37
Açıklık	3,98	1,25

N=125

3.5.3. Hipotez Testi Sonuçları

Demografik özellikler ile öğrencilerin muhasebe mesleği algısı arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla geliştirilen H_{1a} , H_{1b} , H_{1c} ve H_{1d} hipotezlerine ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

“ H_{1a} : Muhasebe meslek algısı, cinsiyete göre farklılık göstermektedir.” hipotezinin testi için yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda ($p=.043<.05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. Kız öğrencilerin muhasebe mesleği algısının etik boyutuna ilişkin sıra ortalamaları erkeklere göre daha düşüktür (Tablo 5). Bu doğrultuda, ortalama sıraları kız öğrenciler için $\bar{x}= 51,93$; erkek öğrenciler için ise $\bar{x}= 64,66$ olarak belirlenmiştir (Tablo 5).

Tablo 5. Cinsiyete Göre Muhasebe Meslek Algısı- Mann Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Ort. sırası	Sıraların toplamı	Mann-Whitney U	Z	p
Kız	69	62,29	4298,00	1567,000	-1,173	,241
Erkek	50	56,84	2842,00			

$p<.05$, N= 119

“ H_{1b} : Muhasebe meslek algısı, öğrencilerin bölümüne göre farklılık göstermektedir.” şeklindeki hipotezin testi için gerçekleştirilen Kruskal-Wallis testi sonucunda ($p=.689>.05$) olarak hesaplanmıştır. Bu sonuç bölümlere göre muhasebe mesleği algısının farklılık göstermediğini ifade etmektedir. Bölümler bazında öğrencilerin muhasebe mesleğine yönelik ortalama sıraları Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümü için $\bar{x}= 61,31$, işletme için $\bar{x}= 54,58$ ve İktisat Bölümü için $\bar{x}= 61,90$ şeklindedir (Tablo 6).

Tablo 6. Bölümlere Göre Muhasebe Meslek Algısı- Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Bölüm	N	Ort. sıra	Ki-kare	p
İktisat	10	61,90	.744	.689
İşletme	24	54,58		
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler	85	61,31		

$p<.05$, N= 119

“ H_{1c} : Muhasebe meslek algısı, öğrencilerin bulunduğu sınıfa göre farklılık göstermektedir.” hipotezinin testi için yapılan Kruskal-Wallis testi sonucunda ($p=.805>.05$) olarak hesaplanmıştır. Bu sonuç; bulunulan sınıfa göre muhasebe mesleği algısının farklılık göstermediğini ifade etmektedir. Sınıflar bazında öğrencilerin muhasebe mesleğine yönelik ortalama sıraları 1.sınıf için $\bar{x}= 54.82$, 2.sınıf için $\bar{x}= 64.60$, 3.sınıf için $\bar{x}= 57.61$ ve 4.sınıf için $\bar{x}= 61.98$ şeklindedir (Tablo 7).

Tablo 7. Sınıflara Göre Muhasebe Meslek Algısı- Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Sınıf	N	Ort. sıra	Ki-kare	p
1	11	54,82	.985	.805
2	10	66,40		
3	46	57,61		
4	52	61,98		

$p<.05$, N= 119

“ H_{1d} : Muhasebe meslek algısı, muhasebe alanında çalışma durumuna göre farklılık göstermektedir.” şeklindeki hipotezi test etmek amacıyla gerçekleştirilen Mann-Whitney U testi sonucunda ($p=.694>.05$) olarak hesaplanmıştır. Bu sonuç çalışma durumuna göre muhasebe mesleği algısının farklılık göstermediğini ifade etmektedir. Muhasebe alanında herhangi bir deneyime sahip öğrencilerin muhasebe mesleğine yönelik ortalama sıraları $\bar{x}=54,67$ ve deneyime sahip olmayanlar için ise $\bar{x}= 57,63$ şeklindedir (Tablo 8).

Tablo 8. Muhasebe Alanında Çalışma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Çalışma Durumu	N	Ort. sıra	Sıraların toplamı	Mann-Whitney U	Z	p
Evet	24	54,67	1312,00	1012,000	-,393	,694
Hayır	89	57,63	5129,00			

p<.05, N= 113

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüzdeki teknolojik ve hukuki düzenlemeler muhasebe biliminde farklı gelişmelere neden olmuş ve bunun sonucunda profesyonel muhasebecilere duyulan ihtiyaç artmıştır. Önümüzdeki yıllarda Y kuşağının iş hayatında daha aktif bir rol üstlenmeye başlayacak olması bu kuşağın odağındaki bir çalışmayı önemli kılmaktadır. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenimine devam etmekte olan Y kuşağı üzerinde gerçekleştirilen bu araştırma ile Y kuşağında yer alan lisans öğrencilerin muhasebe meslek algısı incelenmiştir. Ayrıca çalışmada, öğrencilerin muhasebe meslek algısının demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği de test edilmiştir.

Araştırmada öğrencilerin muhasebe mesleğine yönelik algısı incelenirken muhasebe meslek algısının altı boyutu da ele alınmıştır. Araştırmaya göre, muhasebe meslek algısında yer alan etik boyut algısı öğrencilerin cinsiyetine göre farklılık gösterirken; öğrencilerin muhasebe meslek algısının diğer boyutları ile öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm ve sınıfları, muhasebe alanında çalışıp çalışmama durumları farklılık göstermemektedir.

Her mesleğin doğru veya yanlış olarak nitelendirdiği, sorunlar karşısında meslek sahiplerine yol gösteren kendine özgü kural ve ilkeleri bulunmaktadır. Bu kuralların bütünü meslekler için oluşturulan etik ilke ve kuralları ifade etmektedir (Akdoğan, 2008: 80-81). Amerika'nın en büyük şirketlerinden biri olan Enron, 2001 yılında ortaya çıkan muhasebe hileleri nedeniyle şirket devamlılığını sağlayamamıştır. Muhasebe mesleğinde görev alan bireylerin meslekleri ile bağdaşmayan bu ve benzeri olaylar toplumun muhasebe mesleğine yönelik algılarını olumsuz etkileyebilmektedir. Benzer vakaların yeniden ortaya çıkmaması için İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinde muhasebe mesleğine yönelik etik dersinin okutulması faydalı olabilir.

Çalışma, ilgili fakültenin akademik yılının sonunda gerçekleştirildiği için farklı fakülteleere uygulanamamış ve eş düzeyde bir katılım sağlanamamıştır. İleride yapılacak çalışmalarda, örneklem sayısının artırılması ile daha genellenebilir sonuçlara ulaşılabileceği düşünülmektedir. Ayrıca sonraki çalışmalarda, farklı üniversitelerin lisans öğrencilerin yanı sıra yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin de çalışmaya katılarak karşılaştırmalı analizlerin yapılmasına imkân tanınabilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, O., Batur, H.Z. ve Ekşili, N. (2014) “Kuşakların Değişen Yüzü ve Y Kuşağı ile Ortaya Çıkan Yeni Çalışma Tarzı: Mobil Yakalılar”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(19): 165-182.
- Akdoğan, H. (2008) “İktisat ve İşletme Alanlarında Verilen Eğitim İçerisinde Meslek Etiğinin Yeri ve Önemi”, Ekonomik Yaklaşım, 19(67): 79-90.
- Akgül, A. ve Çevik, O. (2005) “İstatistiksel Analiz Teknikleri: SPSS'te İşletme Yönetimi Uygulamaları”, 2.Basım, Ankara: Emek Ofset.
- Alkan, G. İ. (2015) “Muhasebe Eğitiminde Etik: Ön Lisans Öğrencilerinin Etik Algularına Yönelik Bir Araştırma”, Business and Economics Research Journal, 6(2): 113-125.
- Arslan, H., Gökoğlan, K., ve Bulut, M. (2018) “Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Meslek Etiği Alguları Üzerine Bir Araştırma”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 17(65):278-294.
- Büyüköztürk, Ş. (2007) “Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El kitabı”, 7.bs. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Byrne, M., ve Willis, P. (2005) “Irish Secondary Students' Perceptions of the Work of an Accountant and the Accounting Profession”, Accounting Education: An International Journal, 14(4): 367-381.
- Clement C. C., Jones, K. T., Scarlata, A. N., ve Stone, D. N. (2012) “Does the Holland Model of Occupational Choice (HMOC) Perpetuate the Beancounter-Bookkeeper (BB) Stereotype of Accountants?”, Critical Perspectives on Accounting, 23(4-5):370-389.
- Erol- Fidan, M. ve Subaşı, Ş. (2014) “Muhasebe Meslek Mensubu Adaylarının Etik Alguları: İstanbul İli Örneği”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, (64): 111-130.
- Güney, C. (2018) “Muhasebe Meslek Mensubu Adaylarının Mesleki Etik Algısı Üzerine Bir Araştırma: Gazanfer Bilge Meslek Yüksekokulu Örneği”, Electronic Journal of Social Sciences, 17(65): 295-316
- Hammami, H., ve Hossain, M. (2010) “Perceptions of the Accountant Held by Business Students and Business Professionals in an Emerging Country: The Case of Qatar. Education”, Business and Society: Contemporary Middle Eastern Issues, 3(1): 48-62.
- Kalaycı, Ş. (2005) “SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri”, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karakaya-Demirkutlu, F. (2014) “İşletme Lisans Öğrencilerinin Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki İlgü Düzeyleri, Beklentileri ve Farkındalıkları Gazi Üniversitesi İktisadi

ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği”, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16(2): 156-174.

Kayış, A. (2005) “Güvenilirlik Analizi” içinde “SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri”, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Kurnaz, N., ve Gümüş, Y. (2010) “Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Muhasebe Mesleği İle İlgili Etik Dışı Davranışlara İlişkin Algı Analizi: Dumlupınar Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Örneği”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, (46): 157-174.

Lower, J. (2008) “Brace Yourself Here Comes Generation Y”, Critical Care Nurse, 28 (5):80-85.

Puybaraud, M. (2010) “Generation Y and the Workplace: Annual report 2010”, Johnson Controls.

Sekaran, U. (2003) “Research Methods For Business”, 4th ed., USA: John Wiley & Sons, Inc.

Skiba, D. J. (2005) “The Millennials: Have They Arrived at Your School of Nursing?”, Nursing Education Perspectives, 26(6): 370-371.

Şenol, H. (2014) “Muhasebe Mesleğinin Toplum Tarafından Algılanması Üzerine Bir Alan Araştırması”, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(11): 102-120.

Tiscini, R., ve Di Donato, F. (2006) “The Relation Between Accounting Frauds and Corporate Governance Systems: An Analysis of Recent Scandals”. 1-16.
<https://ssrn.com/abstract=1086624>, (29.06.2018).

Türmob, [http://www.turbob.org.tr/istatistikler/c8172e63-2bef-4919-a863-86e403bdfd0a/meslek-mensubu-dagilim-tablosu-\(sm-smmm\)](http://www.turbob.org.tr/istatistikler/c8172e63-2bef-4919-a863-86e403bdfd0a/meslek-mensubu-dagilim-tablosu-(sm-smmm)), (01.06.2018).

Türkiye İstatistik Kurumu, www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=945, (01.07.2018).

Türk Dil Kurumu,

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b4855bb873ff2.03479430, (13.07.2018).

Yardımcıoğlu, M., ve Ada, Ş. (2013) “Kronolojik Bir Sırayla Muhasebe ve Finansal Raporlamada Usulsüzlük ve Skandallar”, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(1): 43-55.

Yüksekbilgili, Z. (2013) “Türk Tipi Y Kuşağı”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 12(45): 342-353.